Region Stockholm

23

Yttrande över remiss Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

HSN 2021-2768

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Katastrofmedicinsk beredskap.
Georg Palmquist

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-01-27

HSN 2021-2768

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Ärendebeskrivning
Rotel 1 har remitterat Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remissvar Svar på Säkerhetsskydd och signalskydd
Remiss Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd RS 2020-0106
Remiss -PM Riktlinjer för säkerhet & Riktlinjer säkerhetsskydd och signalskydd RS 2020-0106

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande med bilaga antas som nämndens yttrande och överlämnas till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Region Stockholms riktlinjer för säkerhets- och signalskydd är nu under revidering och som en del av att förtydliga styrning och ansvar gällande båda dessa områden har det tagits fram ett förslag på ny riktlinje.

Överväganden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har följande synpunkter på förslaget.

I riktlinjen har det identifierats sårbarheter där vissa moment endast åligger säkerhetsskyddschefen att fatta beslut kring. Det kan bli en

sårbarhet och därmed vara olämpligt. Det innebär vidare att säkerhetsskyddschefen har ett direkt krav på att vara väl insatt i samtliga delar och detaljer i den berörda verksamheten.

Riktlinjen som föreslås ändrar till stor del den nuvarande och etablerade arbetsstrukturen gällande säkerhetsskydd och signalskydd inom vissa förvaltningar och nämnder. Med anledning av detta så föreslår förvaltningen vissa förändringar av dokumentet och dess inriktning.

Den viktigaste åtgärden berör avsnitt 2.1.6, nämnder och förvaltningar. Här föreslår förvaltningen att delar av den nuvarande organiseringen och strukturen bibehålls och att Region Stockholms säkerhetsskyddschef i tillämpliga delar kompletteras med en biträdande säkerhetsskyddschef på respektive nämnd och förvaltning.

Vissa avsnitt i riktlinjen anser förvaltningen behöver omarbetas, förtydligas och bli mer vägledande och därmed stödjande. Riktlinjen innehåller även många upprepningar och skapar till viss del begreppsförvirring, då definitioner inte alltid överensstämmer med begreppen i säkerhetsskyddslagen med tillhörande lagstiftning och regelverk samt nationella regelverk för signalskydd.

Förvaltningen anser att det finns ett starkt behov av samordnande säkerhetsforum för säkerhetsskydd respektive signalskydd, med olika verksamheter representerade. Sådana forum är viktiga för en effektiv och god samverkan, erfarenhets- och kompetensutbyte. Därmed bör säkerhetsskydds- och signalskyddsforum beskrivas i riktlinjen med tillhörande styrdokument.

För att underlätta läsning bör riktlinjen följa vedertagen struktur och uppbyggnad, i lagar, förordningar, författningar, vägledningar där säkerhetsskydd och signalskydd beskrivs. Även figurer och bilder framtagna för ändamålet bör användas för att underlätta inläsning av riktlinjen. Alternativt att de finns tillgängliga i delbilagor, andra riktlinjer, eller i underliggande styrande dokument. Det bör också göras en del strukturförändringar samt språkliga åtgärder.

Förvaltningen rekommenderar regionledningskontoret att inarbeta föreslagna ändringar med anledning av den annars så relativt stora och ingripande omorganiseringen som krävs av ett redan fungerande säkerhets- och signalskyddsarbete. Detta bör ske i samverkan med regionens olika verksamheter.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte ge några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut förväntas inte ge några konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut förväntas inte ge några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte ge några miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut förväntas ge oförändrade administrativa konskonsekvenser men om föreslagen riktlinje genomförs, utan hänsyn till yttrandets synpunkter, så ställer det höga krav på omorganisering av förvaltningens och nämndens säkerhetsskydds- och signalskyddsverksamhet.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen
Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-01-27

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Patientsäkerhet och beredskap
Enheten för katastrofmedicinsk beredskap, EKMB
HSF Säkerhet

Remissvar - Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

2022-01-10

Svaret skickas till:
registrator.rlk@regionstockholm.se
Ange diarienummer
RS 2021-0106.

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd, RS 2021-0106

Punkt	Avsnitt	Kommentar	Svarande
1.2	Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd	Lägg dessa hänvisningar till nuvarande lagstiftning, FFS, regelverk, med mera som en fotnot. Tydliggör att varje verksamhetsansvarig ska vid behov genomföra en säkerhetsskyddsanalys för att säkerställa om verksamheten omfattas av säkerhetsskyddslagen eller inte.	HSF SÄK
2	Organisation av säkerhetsskyddet	Ska det vara ”nämnder” eller ”förvaltningar”? Det finns även bolag och styrelser liksom nämnder och förvaltningar. Behöver tydliggöras vilken definition och termologi som ska användas.	HSF SÄK
2.1.3	Regiondirektören	Det bedöms vara varje förvaltnings eget ansvar. Det praktiska genomförandet ska anpassas till verksamheten och därför bör varje förvaltning ta fram sina egna anvisningar för praktiskt genomförande.	HSF SÄK
2.1.5	Säkerhetskyddschefen	Det är inte ”Bolaget” som utser en säkerhetsskyddschef utan respektive VD på bolaget som fattar det beslutet. Vissa upprepningar finns i hela avsnittet.	HSF SÄK

2.1.6	Säkerhetskyddsamordnare	”Förvaltningschef ska i samråd med säkerhetskyddschefen utse en säkerhetskyddsamordnare”. Det är upp till varje förvaltning att organisera och strukturera sitt säkerhetsskyddsarbete, beslutet ska ligga hos förvaltningschefen. Det beskrivs inte närmare vad en säkerhetsskyddsamordnare är och ska göra liksom vem som har arbetsmiljöansvaret. Vilken rollbeskrivning finns, befogenheter och mandat för rollen. Vem rapporterar säkerhetsskyddsamordnare till? HSN föreslår att delar av den nuvarande organiseringen och strukturen istället bibehålls och att Region Stockholms säkerhetsskyddschef, i tillämpliga delar kompletteras med en biträdande säkerhetsskyddschef på respektive nämnd och förvaltning. Denna roll bör innefatta att vara kompletterande kontaktperson till säkerhetspolisen för att kunna godkänna in- och utplacering i säkerhetsklass.	HSF SÄK
2.1.7	Signalskyddchef	Nämnder och bolag bör sköta detta själva men ska rapportera till RLK om vem som är signalskyddschef och biträdande signalskyddschef. Här beskrivs inte ”vem” som ska hålla ihop signalskyddstjänsten i Region Stockholm för ex. kompetensutbyte, samverkansform med mera. Det framgår inte heller inte ”vem” som ska samordna gemensamma kryptonycklar, driva frågor om	HSF SÄK

		minsta lägsta nivå på signalskyddet i regionen samt samordning av utbildningar och överenskommelser för signalskyddet. Avsnittet behöver kompletteras för att stämma överens mer i det som beskrivs i FFS2021:1.	
2.1.8	Upphandlande enheter eller funktioner	Att använda påstående ”Få kännedom” är ett felaktigt uttryck. Använd istället ”som tar del av” eller ”får ta del av”.	HSF SÄK
3	Medarbetare och säkerhetsskydd	Riktlinjen beskriver Säkerhetsskydd och Signalskydd, därav ska rubriken även innehålla ”Signalskydd”. Att ”förstå sitt ansvar” ska ändras till ”god kännedom”. Säkerhetsskyddsutbildning ska alltid genomföras om personen kommer komma i kontakt eller arbeta med säkerhetskänslig verksamhet eller säkerhetsskyddklassificerade uppgifter.	HSF SÄK
3.1	Rekrytering och anställning	Att säkerhetsskyddschefen fattar beslut om inplacering av säkerhetsklass för en annan förvaltning inom Region Stockholms är varken optimalt eller ändamålsenligt. Beslutet om inplacering ska fattas av verksamheten som anställer. Det finns en stor sårbarhet att endast säkerhetsskyddschefen beslutar i detta. ”befattning och tjänst” bör läggas till i texten. ”Vid behov” ska säkerhetsprövning genomföras. I vissa fall kan ett säkerhetssamtal vara tillräckligt.	HSF SÄK

		Ta bort den utbroderad texten i fotnoten, räcker med hänvisning till lag, kap och paragraf.	
3.1.1	Sekretess/tystnadsplikt	Här bör nämnas att det ordinarie anställningsavtal från HR innehåller tystnadsplikt beskrivet och kan kompletteras med OSL 2009:400. Det beskrivs att ”Närmsta chef ska samråda med Region Stockholms säkerhetskyddschef vid osäkerhet om förfarandet för sådan uppföljning.” Hur ska sekretessen och känsliga personuppgifter hanteras mellan förvaltningarna?	HSF SÄK
3.2	Utbildning	Här ska det vara ett krav på att få utbildning i säkerhetsskydd. Det bör ta fram en gemensam utbildning.	HSF SÄK
3.3	Avslutande av anställning	Tillägg bör göras att i vissa fall, kan det bedömas att det räcker med ett avslutande säkerhetssamtal. Det framgår tydligt i säkerhetspolisens vägledning att en verksamhet ska ha flera kontaktpersoner som anmäls till Säkerhetspolisen. Enligt rollen i 2.1.6 bör innefatta att vara kompletterande kontaktperson till säkerhetspolisen för att kunna godkänna in- och utplacering i säkerhetsklass.	HSF SÄK
3.4.1	Rapportering	Detta går inte i takt med förordningen. Varför ska säkerhetsskyddschefen ta emot anmälan först, HSN anser att rapport ska ske till säkerhetsskyddschefen efter	HSF SÄK

		anmälan hos säkerhetspolisen. För att inte riskera en fördröjning bör anmälan först göras av varje verksamhet direkt till säkerhetspolisen.	
4.1	Säkerhetsskydd	Detta stycke behöver skrivas om i sin helhet och bör följa säkerhetspolisen vägledning.	HSF SÄK
4.1.1	Säkerhetsskyddsanalys	Detta stycke behöver ses över och kompletteras och bör följa säkerhetspolisen vägledning.	HSF SÄK
4.1.3	Säkerhetssyddsavtal	Detta stycke behöver ses över och kompletteras och bör följa säkerhetspolisen vägledning.	HSF SÄK
4.1.4	Anmälan vid säkerhetshotande händelse	HSN anser att rapport ska ske till säkerhetsskyddschefen efter anmälan hos säkerhetspolisen. För att inte riskera en fördröjning bör anmälan först göras av varje verksamhet direkt till säkerhetspolisen.	HSF SÄK
4.2	Signalskydd	Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifters som ska kommuniceras inom och utom regionen, ska ske enligt tillämpliga regelverk och föreskrifter för säkerhetsskydd och signalskydd.	HSF SÄK
4.2.1	Signalskyddsinstruktion	Riktlinjens text är mer som en instruktion än en riktlinje. Avsnittet behöver ses över och synkroniseras med övriga styrdokument. etaljerna framgår i FFS:2021.	HSF SÄK

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2021-0106

Riktlinjer

Säkerhetsskydd och signalskydd

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
1.1 Syfte och omfattning....3
1.2 Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd 3

2. Organisation av säkerhetsskyddet....3
2.1 Roller och ansvar 3
2.1.1 Regionfullmäktige 3
2.1.2 Regionstyrelsen 3
2.1.3 Regiondirektören.... 4
2.1.4 Förvaltningschef och vd 4
2.1.5 Säkerhetskyddschefen 4
2.1.6 Säkerhetsskyddsamordnare 4
2.1.7 Signalskyddschef 5
2.1.8 Upphandlande enheter eller funktioner....5

3. Medarbetare och säkerhetsskydd....5
3.1 Rekrytering och anställning 5
3.1.1 Sekretess/tystnadsplikt 6
3.2 Utbildning.... 6
3.3 Avslutande av anställning 6
3.4 Uppföljning....7
3.4.1 Rapportering 7

4. Särskilda krav på skyddsåtgärder....7
4.1 Säkerhetsskydd....7
4.1.1 Säkerhetsskyddsanalys.... 8
4.1.2 Behörig att delta i säkerhetskänslig verksamhet.... 8
4.1.3 Säkerhetsskyddsavtal 8
4.1.4 Anmälan vid säkerhetshotande händelse.... 9
4.2 Signalskydd.... 9
4.2.1 Signalskyddsinstruktion....10

1. Inledning

1.1 Syfte och omfattning

Dessa riktlinjer konkretiserar Region Stockholms verksamhetsskyddspolicy, RS 2020-0147, och är styrande för arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd vid Region Stockholms samtliga nämnder och bolag.

Riktlinjerna ska även följas inom ramen för program och projekt som bedrivs i Region Stockholms regi.

1.2 Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd

Varje nämnd och bolag ska, inom ramen för Region Stockholms riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd samt säkerhetsskyddschefens instruktioner och beslut, ansvara för arbetet inom sitt verksamhetsområde. De lagar, förordningar och andra föreskrifter som är tillämpliga, ska följas. Hit hör bland annat säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen (2018:658), Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2019:2) och lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Styrdokumenten på regionövergripande nivå består av Region Stockholms verksamhetsskyddspolicy med tillhörande riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd.

2. Organisation av säkerhetsskyddet

För att styra arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd inom nämnder och bolag i Region Stockholm är det viktigt att roller och ansvar fördelas. Föreliggande riktlinjer är obligatoriska och ska efterlevas av samtliga nämnder och bolag inom Region Stockholm.

2.1 Roller och ansvar

2.1.1 Regionfullmäktige

Regionfullmäktige fastställer den verksamhetsskyddspolicy som gäller för samtliga nämnder och bolag samt riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd.

2.1.2 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd och att dessa revideras vid behov.

2.1.3 Regiondirektören

Regiondirektören är chef för den verksamhet som Region Stockholms nämnder med tillhörande förvaltningar utför vad gäller säkerhetsskydd. I detta ligger bland annat att ta framkompletterande anvisningar som förtydligar hur det praktiska arbetet med att följa riktlinjerna ska gå till.

2.1.4 Förvaltningschef och vd

Förvaltningschefen eller vd ansvarar inför nämnden eller styrelsen för arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd samt att föreliggande riktlinjer följs.

Vd vid de av Region Stockholm helägda aktiebolagen är chef för verksamhetsutövarens verksamhet vad gäller säkerhetsskydd.

2.1.5 Säkerhetskyddschefen

Regiondirektören ska utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen av säkerhetsskyddet för Region Stockholms nämnder. Säkerhetsskyddschefen ska, i säkerhetsskyddsfrågor, vara direkt underställd regiondirektören.

Bolag ska utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i det egna bolaget, givet att verksamhetsutövaren i sin säkerhetsskyddsanalys har bedömt att det behöver finnas en säkerhetsskyddschef. Säkerhetsskyddschefen ska, i säkerhetsskyddsfrågor, vara direkt underställd vd.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att säkerhetsskyddet är väl anpassat till verksamhetens behov samt för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen samt myndighets- och verkställighetsföreskrifter. Säkerhetsskyddschefens ansvar att leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet samt utöva kontrollen över att verksamheten bedrivs enligt lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får inte delegeras.

Säkerhetsskyddschefer vid bolag ska anmälas till Region Stockholms säkerhetskyddschef.

2.1.6 Säkerhetsskyddsamordnare

Varje förvaltningschef ska i samråd med säkerhetskyddschefen utse en säkerhetskyddsamordnare som har i uppgift att samordna och följa upp arbetet med säkerhetsskydd inom den egna förvaltningen och rapportera till säkerhetskyddschefen enligt dennes instruktion.

Säkerhetsskyddssamordnare ska anmälas till säkerhetskyddschefen.

2.1.7 Signalskyddschef

Om nämnd eller bolag innehar signalskyddssystem, utser förvaltningschef eller vd en signalskyddschef vilken har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.

Om nämnd eller bolag bedömer att det finns särskilda skäl kan signalskyddschef vid regionledningskontoret utses till signalskyddschef hos en enskild nämnd eller bolag. Beslutet ska dokumenteras. Om sådant beslut fattas ska berörd nämnd och bolag utse biträdande signalskyddschef.[1]

2.1.8 Upphandlande enheter eller funktioner

I de fall Region Stockholms verksamhet utförs av privata, eller andra för regionen utomstående aktörer, ska upphandlande enhet säkerställa att leverantören följer Region Stockholms riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd i tillämpliga delar. Detta gäller om utomstående aktör kommer att delta i säkerhetskänslig verksamhet eller få kännedom om säkerhetskyddsklassificerade uppgifter. . Detta ska regleras i avtal samt gå att följa upp av avtalsansvarig.

Upphandlade aktörer som ingått säkerhetsskyddsavtal med Region Stockholm ska följa de krav som ställs i aktuellt avtal, se vidare avsnitt 4.1.3 om säkerhetsskyddsavtal.

3. Medarbetare och säkerhetsskydd

Anställda eller individer som på annat sätt deltar i Region Stockholms verksamhet ska förstå sitt ansvar för och bidra till att upprätthålla verksamhetens säkerhetsskydd.

3.1 Rekrytering och anställning

Innan anställning eller annat deltagande i verksamheten som har betydelse för Sveriges säkerhet ska individens lämplighet prövas genom så kallad säkerhetsprövning. I förekommande fall ska individen inplaceras i säkerhetsklass. Beslut om inplacering i säkerhetsklass 2 och 3 för såväl Region Stockholms nämnder som för dess helägda bolag fattas av Region Stockholms säkerhetsskyddschef.[2] Region Stockholms säkerhetsskyddschef beslutar också om placering i säkerhetsklass 2 och 3 i fråga om anställning eller uppdrag hos en leverantör som Region Stockholm har ingått ett

[1] 1 kap. 8 § FFS 2021:1

[2] 5 kap. 7-8 §§ säkerhetsskyddsförordningen
Regioner beslutar även om placering i säkerhetsklass 2 och 3 i fråga om anställning eller annat deltagande hos enskilda verksamhetsutövare som de utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förordning (2019:1179).

säkerhetsskyddsavtal med. Regeringen fattar beslut om placering i säkerhetsklass 1.

Efter godkänd säkerhetsprövning samt eventuell inplacering i säkerhetsklass kan anställning eller annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet påbörjas.

Säkerhetsprövning får också göras under pågående anställning eller annat pågående deltagande i verksamheten om tjänsten bedöms beröras av säkerhetsskyddslagen.

Säkerhetsprövning ska fortlöpande följas upp av närmsta chef så länge anställning eller annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet pågår. Närmsta chef ska samråda med Region Stockholms säkerhetskyddschef vid osäkerhet om förfarandet för sådan uppföljning.

3.1.1 Sekretess/tystnadsplikt

Tystnadsplikt för anställda inom Region Stockholm och dess helägda bolag regleras enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

En verksamhetsutövare ska upplysa den som tillåts ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om räckvidden och innebörden av den sekretess och tystnadsplikt som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) respektive 5 kap. 1-2 §§ säkerhetsskyddslagen.

3.2 Utbildning

Nämnder och bolag ansvarar för att anställda får den utbildning som krävs för att de ska kunna tillämpa de regler som finns i föreliggande riktlinjer.

Nämnd eller bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska säkerställa att den som anställs eller på annat sätt deltar i verksamheten får en relevant utbildning i säkerhetsskydd innan personen får åtkomst till verksamheten.

Utbildningens omfattning ska vara anpassad till det ansvar och de befogenheter som gäller för befattningen. Utbildning ska ske fortlöpande.

Utbildning ska dokumenteras på individnivå.

3.3 Avslutande av anställning

Nämnder och bolag ska i rutin för avslut av anställning eller uppdrag säkerställa att berörd individ är medveten om tystnadsplikt även efter avslutad anställning.

Avslutande säkerhetsprövningssamtal ska hållas om detta ej är uppenbart obehövligt.

När person avslutar sitt deltagande i säkerhetskänslig verksamhet vid nämnd eller bolag ska detta skyndsamt meddelas till Region Stockholms säkerhetsskyddschef för vidare avanmälan om registerkontroll vid Säkerhetspolisen.

3.4 Uppföljning

Uppföljning av dessa riktlinjers efterlevnad ska ske enligt regionens ledningsprocess, vilket i huvudsak innebär att den ska följas upp på samma sätt och samtidigt som regionens övriga styrande dokument.

Anpassningar av Region Stockholms riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd ska ske utifrån förändringar i lagar och föreskrifter, uppdateringar av rekommendationer på området, resultat från analyser av sårbarheter och hotbild samt förändringar i verksamhet.

3.4.1 Rapportering

Nämnder ska utan dröjsmål anmäla händelse eller omständighet som bedöms vara av betydelse för den säkerhetskänsliga verksamheten som till Region Stockholms säkerhetsskyddschef enligt dennes instruktion.

Bolag ska utan dröjsmål anmäla händelse eller omständighet som bedöms vara av väsentlig betydelse för den säkerhetskänsliga verksamheten till Region Stockholms säkerhetsskyddschef enligt dennes instruktion.

4. Särskilda krav på skyddsåtgärder

4.1 Säkerhetsskydd

För att avgöra om det finns behov av ett säkerhetsskydd ska en verksamhetsbeskrivning genomföras av respektive nämnd och bolag. Om bolag eller nämnd med tillhörande förvaltning i sin verksamhetsbeskrivning kommer fram till att verksamheten berörs av säkerhetsskydd ska skyddsbehovet identifieras i en säkerhetsskyddsanalys med tillhörande säkerhetsskyddsplan. Säkerhetsskyddsanalysen och säkerhetsskyddplanen ska efter utlämnandeprövning normalt delges till Region Stockholms säkerhetsskyddschef. De bolag eller nämnd med tillhörande förvaltning som inte berörs av säkerhetsskydd ska anmäla detta till Region Stockholms säkerhetsskyddschef.

Bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utan dröjsmål anmäla detta till Länsstyrelsen. På samma sätt ska Region Stockholm utan dröjsmål göra en anmälan till Säkerhetspolisen.

4.1.1 Säkerhetsskyddsanalys

Säkerhetsskyddsanalysen innebär att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vad som i övrigt behöver ett säkerhetsskydd identifieras. Vilka delar av verksamheten som är skyddsvärda med hänsyn till Sveriges säkerhet samt vilka hot och sårbarheter som finns kopplade till skyddsvärdet ska också identifieras. Säkerhetsskyddsanalysen ska även innehålla en bedömning av vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är nödvändiga (se vidare anvisning för säkerhetsskydd och avsnitten informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet). Dessa ska sedan på ett mer detaljerat sätt redovisas i en säkerhetsskyddsplan.

Nämnder och bolag ska även i bidra med underlag till den koncerngemensamma säkerhetsskyddsanalysen enligt instruktion från Region Stockholms säkerhetsskyddschef.

Säkerhetsskyddsanalys och -plan ska uppdateras vid behov och minst en gång vartannat år.[3]

4.1.2 Behörig att delta i säkerhetskänslig verksamhet

För att ta del av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar eller annars delta i säkerhetskänslig verksamhet vid Region Stockholm måste berörd individ vara i behov av uppgiften för att kunna utföra en viss arbetsuppgift. Berörd måste dessutom ha tillräckliga kunskaper i säkerhetsskydd samt ha genomgått säkerhetsprövning.

4.1.3 Säkerhetsskyddsavtal

Inför och vid upphandling, ingående av avtal eller inledande av samverkan eller ett samarbete ska säkerhetsskyddsavtal ingås om det i avtalet ingår säkerhetsskyddsklassificerade handlingar i klassen konfidentiellt eller högre eller om det i övrigt avser eller ger leverantören tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Innan ett förfarande som kräver säkerhetsskyddsavtal enligt ovan påbörjas ska en särskild säkerhetskyddsbedömning genomföras. Med utgångspunkt i säkerhetskyddsbedömningen ska även lämpligheten av det planerade förfarandet prövas.

[3] 2 kap. 10 § PMFS

Innan det planerade förfarandet inleds ska samråd med tillsynsmyndigheten ske om förfarandet innebär att:

1. den andra aktören kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre, eller
2. annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Regionens bolag ska utan dröjsmål anmäla avsikt att ingå säkerhetsskyddsavtal till Länsstyrelsen.[4] Region Stockholms nämnder ska, när säkerhetsskyddsavtal ingåtts med leverantör, göra en anmälan till Säkerhetspolisen.[5]

4.1.4 Anmälan vid säkerhetshotande händelse

Säkerhetsskyddschefen ska utan dröjsmål informeras om verksamheten misstänker något av följande;

1. att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift kan ha röjts
2. att en IT-incident har inträffat i ett informationssystem som bolag eller nämnd är ansvarig för som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet
3. eller fått kännedom om någon annan för denne allvarlig säkerhetshotande verksamhet

Säkerhetsskyddschef ska därefter skyndsamt informera Säkerhetspolisen. Säkerhetskyddschefer vid Region Stockholms bolag ska även skyndsamt informera Region Stockholms säkerhetskyddschef.

4.2 Signalskydd

Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska kommuniceras till ett informationssystem som finns utom Region Stockholms kontroll ska uppgifterna skyddas med hjälp av kryptografiska funktioner som godkänts av Försvarsmakten.[6]

Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska kommuniceras inom Region Stockholm ska detta ske enligt instruktion från Region Stockholm säkerhetsskyddschef .

[4] 2 kap. 5 § Säkerhetsskyddförordningen (2018:658)
[5] 2 kap. 7 § Säkerhetsskyddförordningen (2018:658)
[6] 3 kap. 5 § 2 st. Säkerhetsskyddsförordningen (2018:658)

4.2.1 Signalskyddsinstruktion

Nämnd och bolag som har ett signalskyddssystem med kryptografiska funktioner ska ha en signalskyddsinstruktion.[7] Signalskyddsinstruktion ska minst innehålla uppgift om;

1. En verksamhetsutövares eller enhets signalskyddsorganisation.
2. Åtgärder som ska vidtas vid krishantering, höjd beredskap och signalskyddsincident.
3. Rutiner för beställning, mottagning, extern och intern distribution, delgivning, kvittens, förvaring, inventering och förstöring av signalskyddsnycklar samt, i förekommande fall, lokal produktion av signalskyddsnycklar.
4. Rutiner för beställning, mottagning, extern och intern försändning, utlämning, kvittens, förvaring, inventering, reparation och återlämning av signalskyddsmateriel.
5. Rutiner för beställning, mottagning, extern och intern försändning, utlämning, förvaring och återsändning av aktiva kort och mjuka certifikat.

För mer stöd se avsnitt 3.4 i Försvarsmaktens handbok för signalskyddstjänst[8].

Signalskyddsincident:

1. När en signalskyddsnyckel saknas eller har, eller kan antas ha, kommit till obehörigs kännedom (nyckelincident).
2. När signalskyddsmateriel saknas eller kan antas ha manipulerats eller utsatts för annan åverkan (materielincident).
3. När ett aktivt kort eller lagringsmedium för mjukt certifikat saknas, kan antas ha manipulerats eller att obehörig kan antas ha haft tillgång till kortet eller det mjuka certifikatet (incident med aktivt kort eller certifikat).

[7] 1 kap. 12 § FFS 2021:1
[8] Handbok totalförsvarets signalskyddstjänst – grundläggande regler för signalskyddstjänst. 2007.

Definitioner

För användningen av dessa riktlinjer gäller följande termer och definitioner:

Signalskydd	Åtgärd som syftar till att förhindra obehörig insyn i och påverkan av telekommunikations- och IT-system med hjälp av kryptografiska metoder och övriga signalskyddsåtgärder.
Signalskyddschef	Funktion inom signalskyddsorganisation som har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.
Säkerhetsprövning	Klarläggning om personen som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet kan antas vara lojal med de intressen som ska skyddas och i övrigt pålitlig ur säkerhetssynpunkt.
Säkerhetsskydd	Skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
Säkerhetsskyddsanalys	Analys som utreder behovet av säkerhetsskydd.
Säkerhetsskyddsavtal	Avtal som anger hur kravet på säkerhetsskydd ska tillgodoses om det i upphandling, avtal, samverkan eller samarbete om förfarandet kan ge aktör tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiellt eller högre eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet
Säkerhetsskyddschef	Funktion inom säkerhetsskyddsorganisationen som ska leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet samt kontrollera att verksamheten bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.
Säkerhetsklass	Inplacering i säkerhetsklass 1-3 av anställd eller annan som deltar i säkerhetskänslig verksamhet utifrån den omfattning berörd får ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller har möjlighet att orsaka skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskydds-klassificerad uppgift	Uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.
Säkerhetsskyddsplan	Plan över vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas inom områdena fysisk säkerhet, informationssäkerhet och personalsäkerhet för att säkerställa att skyddsvärden som identifierats i säkerhetsskyddsanalys tas tillvara.
Säkerhetskänslig verksamhet	Verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som Sverige har förbundit sig att skydda genom internationella åtaganden.

Bilaga - Verksamhetsutövare

Region Stockholm, som juridisk person, är verksamhetsutövare i säkerhetsskyddslagens och -förordningens mening för den verksamhet dess nämnder med tillhörande förvaltningar utför.

Region Stockholms bolag är, i egenskap av juridiska personer, var för sig verksamhetsutövare för den verksamhet som de bedriver.

Regiondirektören respektive VD är den chef för verksamhetsutövarens verksamhet som säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd.

Verksamhetsutövare: Region Stockholm	**Verksamhetsutövare: enskilda bolag**
Regionstyrelsen	AB Storstockholms Lokaltrafik, SL
Hälso- och sjukvårdsnämnden	AB Stockholms Läns Landstings Internfinans
Trafiknämnden	Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, AISAB
Kulturnämnden	Danderyds Sjukhus AB
Patientnämnden	Folktandvården Stockholms Län AB
Revisorskollegiet	Landstingshuset i Stockholm AB
Fastighets- och servicenämnden	Locum AB
Karolinska Universitetssjukhuset	MediCarrier AB
Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO	S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Tillväxt- och regionplanenämnden	Stockholm Care AB
Klimat- miljö- och hållbarhetsnämnden	Södersjukhuset AB
Färdtjänstnämnden	Södertälje Sjukhus AB
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd	TioHundra AB
	Waxholms Ångfartygs AB, WÅAB

Region Stockholm

Regionledningskontoret

PM
2021-11-30

RS 2020-0782
RS 2021-0106

Riktlinjer för säkerhet & Riktlinjer säkerhetsskydd och signalskydd

Remiss-PM

Innehållsförteckning

1. Regionledningskontorets förslag och motivering 3
1.1 Beskrivning 3
1.2 Bakgrund 3

2. Sammanfattning av förändringar 4
2.1 Arbetsmetod 4
2.2 Hantering av befintliga styrande dokument 4
2.3 Ekonomiska konsekvenser 5

1. Regionledningskontorets förslag och motivering

1.1 Beskrivning

Ärendet utgörs av förslag till nya riktlinjer för säkerhet (RS 2020-0782) samt nya riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd (RS 2021-0106) att gälla för samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm.

Regionledningskontoret avser föreslå regionstyrelsen att föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till riktlinjer för säkerhet fastställs.
2. Förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd fastställs.

1.2 Bakgrund

Regionfullmäktige fattade 17 november 2021 beslut om antagande av Policy för verksamhetsskydd (RS 2020-0147) som ersatte Policy för säkerhet (LS 2015-0093). Med anledning av den nya policyn finns behov att uppdatera nuvarande riktlinjer för säkerhet (LS 2015-0093, LS 1407-0877) inom Region Stockholm. En förutsättning för att de nya riktlinjerna ska börja gälla är att regionfullmäktige fastställer förslag till Policy för verksamhetsskydd, ändringar i föreliggande förslag till riktlinjer kan därför komma att ske avhängigt regionfullmäktiges beslut.

Med anledning av inriktningen i Region Stockholms budget avseende styrning och ledning finns samtidigt behov av att minska administrativ överbyggnad och detaljstyrning i möjligaste mån. Ambitionen med förslagna förändringar är att förenkla tillämpning och tolkning av bestämmelserna som regleras i nuvarande riktlinjer för säkerhet. Det innebär exempelvis att flera områden som regleras i nuvarande riktlinjer för säkerhet föreslås tas bort eller regleras i separat riktlinje för säkerhetsskydd och signalskydd samt att ta bort sådana bestämmelser i nuvarande riktlinjer som ställer krav på lokala styrande dokument där sådana kan tas fram centralt.

<u>Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet</u>
Regeringen har även föreslaget ändringar i säkerhetsskyddslagstiftningen (Prop. 2020/21:194) som föreslås börja gälla den 1 december 2021. Föreslagna ändringar innebär bland annat att säkerhetsskyddschefens roll stärks, att kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas och att tillsynsmyndigheterna får undersökningsbefogenheter och möjlighet att besluta vitesföreläggande och sanktionsavgift mot den som inte följer lagstiftningens krav.

2. Sammanfattning av förändringar

Säkerhets- och säkerhetsskyddsarbetet styrs av flera olika lagar och förordningar på området. Ambitionen är att de reviderade styrdokumenten på området ska ha en tydligare uppdelning som följer de olika lagrummen.

Riktlinjer för säkerhet

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att riktlinjer för säkerhet omfattar områdena brandskydd, skydd mot hot och våld, säkra fastigheter, fysiskt skydd och skydd mot förlust av lös egendom. Det innebär att ett antal bestämmelser som reglereras i nuvarande riktlinjer tas bort då de innehåller upprepningar av sådant som står i andra styrande dokument eller faller under det delegerade verksamhets- eller arbetsmiljöansvaret. Hit hör bestämmelserna om flygplatssäkerhet, försäkringsskydd, rese- och konferenssäkerhet, skyddad identitet, skydd mot oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv, trafiksäkerhet, säkerhetsskydd och signalskydd.

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Region Stockholm är, som juridisk person, verksamhetsutövare i säkerhetsskyddslagens och -förordningens mening för den verksamhet som dess nämnder med tillhörande förvaltningar utför. Region Stockholms nämnder är inte, trots att de betraktas som förvaltningsmyndigheter, egna verksamhetsutövare avseende säkerhetsskydd. Region Stockholms bolag är däremot, i egenskap av juridiska personer, var för sig verksamhetsutövare för den verksamhet som de bedriver. För att tydliggöra Region Stockholms organisation av säkerhetsskyddet föreslås därför att området reglereras i separata riktlinjer som också är föremål för remiss. Riktlinjerna är därutöver anpassade efter de föreslagna skärpta kraven i säkerhetskyddslagstiftningen (Prop. 2021/21:194).

2.1 Arbetsmetod

Förslaget har tagits fram av enheten Säkerhet och beredskap vid regionledningskontoret. Under remissen kommer synpunkter inhämtas och beaktas i ärendets fortsatta beredning. Samråd har skett med Strategisk HR, Juridik samt regelefterlevnad inom regionledningskontoret.

2.2 Hantering av befintliga styrande dokument

I samband med att förslaget till nya riktlinjer läggs fram föreslås att riktlinjer för säkerhet (LS 2015-0093, LS 1407-0877) upphör att gälla i och med antagandet av nya riktlinjer.

Antagande och upphörande av styrande dokument planeras beslutas av regionfullmäktige i samband med hantering av årsredovisning för år 2021 i maj 2022.

2.3 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget på riktlinjer för säkerhet bedöms inte medföra några utökade kostnader jämfört med regleringar i nuvarande riktlinjer. Vissa besparingar bedöms kunna uppstå då administrativt dubbelarbete minskar. De utökade krav som ställs i regeringens förslag till ändringar i säkerhetskyddslagstiftningen förväntas dock medföra en viss oundviklig kostnadsökning för nämnder och bolag, bland annat för ökad administration och utbildningsinsatser. Dessa åtgärder är dock en förutsättning för att leva upp till de krav som ställs på Region Stockholm och dess bolag i egenskap av verksamhetsutövare utifrån lagstiftningen. Den verksamhetsutövare som ej följer kraven kan tilldömas sanktionsavgift av tillsynsmyndigheten.

Ett väl etablerat systematiskt arbete med säkerhet och säkerhetsskydd innebär på sikt kostnadsbesparingar genom minskade kostnader för hantering av säkerhetsrelaterade incidenter och verksamhetsstörningar.